

“Legal space of the state”, “constitutional space of the state”: value legal categories

«Правовий простір держави»,
«конституційний простір держави»: ціннісні правові категорії

Dmitry Byelov

Key words:

space, legal space, constitutional law, constitutional space, constitutional-legal reform, reformation of the constitutional system.

Ключові слова:

простір, правовий простір, конституційне право, конституційний простір, конституційно-правова реформа, реформування конституційної системи.

Problem statement. Development and confirmation of Ukraine’s own path and place in the geopolitical environment, its inclusion to European and world integration processes are inextricably linked with the organization of regulatory and law enforcement activities of state authorities and local self-government, which would be in line with current trends of legal development and international standards in this area. New trends in the constitutional legal construction of the country, the formation of civil society institutions, the optimization and reformation of the system of public administration determine new conditions for the implementation of state power, an indispensable condition for the effective functioning of which is the unity of the legal space¹.

In the current complex situation of the constitutional system reformation, certain integration processes can also solve real problems of the modern constitutionalism. However, tendencies of legislation harmonization should not be viewed only in the context of European and global constitutional development as unification processes also take place in the domestic law. So, peculiarities of the national legal system, according to T. Podorozhnia, require a unified approach to the coordination of the current legislation, the formation of a single legal space throughout the territory of Ukraine, since the existing contradictions between norms of the Constitution of Ukraine and the current legislation cause political, economic, and social crises² [2, p. 12].

Distinguishing territorial legal systems, among which international, regional, national one are considered, lead to the understanding of their close interaction and even dependence on the spatial binding. Spatial identification of the legal system is an important methodological procedure, which essence is the content of a category “legal space” taking into account modern interpretations of the legal space.

Analysis of recent research. An important contribution to the development of the modern constitutionalism, its reformation, and also directly ensuring the unity of the legal framework, which constitutes a doctrinal foundation for the research, is made by both domestic and foreign scholars: V. Azizova, M. Baimuratov, Yu. Barabash, R. Baturenko, Yu. Bysaha, A. Kolodii, N. Kirichenko, N. Mialovytska, O. Martseliak, M. Orzikh, V. Pohorilko, O. Rohach, M. Savchyn, V. Serohin, O. Skrypniuk, L. Tatsii, Yu. Todyka, A. Filippov, V. Fedorenko, V. Shapoval, Yu. Shemshuchenko, and others.

Basic material research. The spatial-temporal dimension of law as one of the main problems of general theoretical jurisprudence is related to not only temporal and territorial aspects of legal regulations. Spatial dimension is peculiar to the thinking of man and, accordingly, inseparable from its use in various

¹ Кіріченко Н.С. Конституційно-правовий механізм забезпечення єдності правового простору : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Н.С. Кіріченко; ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2016. – С. 44.

² Подорожна Т. Проблеми оновлення Конституції України та національного законодавства в контексті підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / Т. Подорожна // Віче. – 2015. – № 6. – С. 12.

situations. Thus, the bright field of operation of the category of space is legal relations and legal situations, which, according to O. Melnychuk, create an eventual background of law³.

In this context, in the modern science of constitutional law, more and more attention is paid to the concept of legal space. The main issues considered in this case: how the legal space is organized, what are its main forms and specifying methods, what is its constitutional consolidation. At the same time, there is a situation when the concept of legal space is separated from real spaces, which are localized by means of legal relations and are specified in its special types: city, state, integrative, transnational, etc.⁴.

French legal theorist J.-L. Bergel rightly notes: “... each legal system should regulate problems associated with space as an element of legal relations; now, we have to decide how space is manifested in legal relations even if the role of space in the legal system seems to have not yet been studied”⁵.

The idea that all life of human society is closely interrelated with the perception of space corresponds to the current level of sounding of scientific knowledge of the nature of space in the theory of constitutionalism. According to it, space reflects cyclic processes in the material and ideal world being a condition for the coexistence, systems are developing, which include legal processes with their inherent space, which corresponds to their specific of legal activity. Spatial ties and relationships are objectively formed only on the basis of life, which is carried out among people. Aware of its contents leads to an understanding of the forms of being, one of which is the term “space”⁶.

The specifics of physical space, according to T. Yuzhakova, should be distinguished from the social one, in which society exists and develops, together with the legal space. Its properties and currents depend on the forms of life of people and are characterized by their rhythms, cyclicity, the pace of flow, as well as the attitude of people to the social phenomenon, called space in the law⁷.

Space – a special functional category of legal theory and practice. It displays the origin, expression, and boundaries of any legal action, process, norm, state, and event. In the space, legal relationships are regulated. Legal relationships are a specific form of the social interpenetration of subjects and objects of law in order to realize legitimate interests and achieve what is provided by the source of the current law. And, in turn, spatial relations are a definition that expresses the interaction between the length and sequence of legal processes and events⁸.

Revealed spatial parameters interact with legal relations in the process of regulation of the behaviour of individuals in society. In this case, space provides right, stabilizes or restricts it. The spatial limits established by law can overcome themselves and be replaced by more progressive ones. They also at the same time form a certain limit, beyond which legal relations begin to develop⁹.

In scientific papers devoted to the study of a legal basis for the category “space”, the results of some studies of various spatial parameters in the law are given. In particular, French lawyer J.-L. Bergel, in the most general form, considers the problem of the relationship between the concepts of “space” and “law” in the following aspects: 1) devoted to the analysis of the law in a particular space; 2) analyses the same effect in legal systems¹⁰.

In our opinion, interesting is the research of the concept of “space” given by I. Bartsyts. In his work, under the space, the scholar understands the physical reality, which is subject to the legal norms of the rule of law of the Constitution¹¹.

³ Мельничук О.С. Міський правовий простір: від метафори до поняття / О.С. Мельничук // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип. 67. – С. 139.

⁴ Зинков Е.Г. Термин «пространство» в теории права / Е.Г. Зинков [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://justice-maker.ru/view-article.php?id=26&art=3119>.

⁵ Бертель Ж.-Л. Общая теория права / Ж.-Л. Бертель ; пер. с фр. – М., 2000. – С. 223.

⁶ Вениаминов Я. Идеологические основы обеспечения единого правового пространства / Я. Вениаминов // Вестник ДГУ. – 2013. – № 2. – С. 7.

⁷ Южакова Т.Л. Региональное правовое пространство: теоретико-правовой аспект: дисс. ... канд. юрид. наук / Т.Л. Южакова. – Краснодар : КГУ, 2007. – С. 25.

⁸ Козюк М.Н. Правовое пространство и правовые коммуникации / М.Н. Козюк // Новая правовая мысль. – 2002. – № 1. – С. 22.

⁹ Ганцева Л.М. Правовое пространство: социально-философский анализ (на примере Российской Федерации) : дисс. ... канд. филос. наук / Л.М. Ганцева. – Уфа, 2001. – С. 23, 58.

¹⁰ Бертель Ж.-Л. Общая теория права / Ж.-Л. Бертель ; под ред. В.И. Даниленко. – М., 2000. – С. 250–260.

¹¹ Барциц И.Н. Правовое пространство России: вопросы конституционной теории и практики / И.Н. Барциц. – М., 2000. – С. 24.

L. Hantseva notes the primacy of the formation of the category of “space” in the law, indicating that the space of material and social world is the objective reality of existence outside of a human and regardless of individual subjects of law. However, the objective component of the analysed term in the process of collision with the individual and his/her consciousness is refracted and transformed into subjective. Subjective and objective, interacting with each other, give rise to legal consciousness. And the latter, in turn, – the legal culture, influencing in general on the legal matter or, in other words, the norms of law and the social and legal life of society and the state¹².

In his scientific researches, D. Kerimov notes the fact that each law has an objective reality of action in space. This objective reality of the law in concrete historical conditions has its limits. Hence there is a need for adjusting the previously adopted legal norms and regulations in connection with the development of both objective laws and conditions of the legal matter in society¹³.

V. Sukhanov fills up the term “space” with the meaning of “location” or “place of development”, while the scholar emphasizes that the term “place” should not be considered only as a mere geographical or social phenomenon since in the legal sense it is the object itself, located in spatial forms¹⁴.

Conclusions. Thus, in our opinion, *space as a constitutional legal category is a specific functional category of the science of the constitutional law that reflects certain spatial boundaries of the emergence and development of any constitutional-legal action, the very constitutional process, constitutional norm, state or event fixed in the Basic Law of the state.* Therefore, space is the spatial limits established by the Constitution, which can overcome themselves and be replaced by more progressive ones within the framework of the implementation of constitutional and legal reform. At the same time, they also form a certain limit, where constitutional relations begin to develop.

Summary

The article deals with the features of the categories “legal space”, “constitutional space”. The author gives the thoughts of scientists involved in the study of this legal concept. By tying the category “legal space” to the constitutional law, a conclusion is drawn about the space as a constitutional category.

Анотація

У статті розглядаються особливості категорій «правовий простір» і «конституційний простір». Автор подає думки вчених, які долучалися до вивчення цієї юридичної концепції. Прив'язуючи категорію «правовий простір» до конституційного права, автор робить висновок про простір як про конституційну категорію.

Literature:

1. Кіріченко Н.С. Конституційно-правовий механізм забезпечення єдності правового простору : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Н.С. Кіріченко ; ДВНЗ «Ужгородський національний університет». – Ужгород, 2016. – 225 с.
2. Подорожна Т. Проблеми оновлення Конституції України та національного законодавства в контексті підписання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / Т. Подорожна // Віче. – 2015. – № 6. – С. 12–14.
3. Мельничук О.С. Міський правовий простір: від метафори до поняття / О.С. Мельничук // Актуальні проблеми держави і права. – 2012. – Вип. 67. – С. 139–147.
4. Зинков Е.Г. Термин «пространство» в теории права / Е.Г. Зинков [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://justicemaker.ru/view-article.php?id=26&art=3119>.

¹² Ганцева Л.М. Правовое пространство: социально-философский анализ (на примере Российской Федерации) : дисс. ... канд. филос. наук / Л.М. Ганцева. – Уфа, 2001. – С. 23, 58.

¹³ Керимов Д.А. Конституция СССР и развитие политико-правовой теории / Д.А. Керимов. – М., 1979. – С. 102–103.

¹⁴ Суханов В.В. Правовое пространство и его формы : дисс. ... канд. юрид. наук / В.В. Суханов. – М., 2005. – С. 30.

5. Бержель Ж.-Л. Общая теория права / Ж.-Л. Бержель ; пер. с фр. – М., 2000. – 898 с.
6. Вениаминов Я. Идеологические основы обеспечения единого правового пространства / Я. Вениаминов // Вестник ДГУ. – 2013. – № 2. – С. 7–9.
7. Южакова Т.Л. Региональное правовое пространство: теоретико-правовой аспект : дисс. ... канд. юрид. наук / Т.Л. Южакова. – Краснодар : КГУ, 2007. – 200 с.
8. Козюк М.Н. Правовое пространство и правовые коммуникации / М.Н. Козюк // Новая правовая мысль. – 2002. – № 1. – С. 21–26.
9. Ганцева Л.М. Правовое пространство: социально-философский анализ (на примере Российской Федерации) : дисс. ... канд. филос. наук. – Уфа, 2001. – С. 23, 58.
10. Бержель Ж.-Л. Общая теория права / Ж.-Л. Бержель ; под ред. В.И. Даниленко. – М., 2000. – С. 250–260.
11. Барциц И.Н. Правовое пространство России: вопросы конституционной теории и практики / И.Н. Барциц. – М., 2000. – 317 с.
12. Ганцева Л.М. Правовое пространство: социально-философский анализ (на примере Российской Федерации) : дисс. ... канд. филос. наук / Л.М. Ганцева. – Уфа, 2001. – 210 с.
13. Керимов Д.А. Конституция СССР и развитие политико-правовой теории / Д.А. Керимов. – М., 1979. – 411 с.
14. Суханов В.В. Правовое пространство и его формы : дисс. ... канд. юрид. наук / В.В. Суханов. – М., 2005. – С. 30.
15. Белов Д.М. Конституційний лад як категорія конституціоналізму / Д.М. Белов // Правова держава: історія, сучасність та перспективи формування в Україні : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 19–20 лютого 2016 р. – Ужгород : Ужгородський національний університет, 2016. – С. 44–49.
16. Белов Д.М. Парадигмальні основи сучасного конституційного ладу України: окремі теоретичні питання / Д.М. Белов // Конституційно-правове будівництво на зламі епох: пошуки оптимальних моделей : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 22–23 квітня 2016 р. – Ужгород : Ужгородський національний університет, 2016. – 236 с. – С. 53–57.
17. Конституційне право України : [підручник] / під заг. ред. проф. Ю.М. Бисаги та проф. Д.М. Белова. – 7-е видання, перероблене та доповнене. – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2016. – 476 с.
18. Белов Д.М. Принципи правової держави: конституційно-правовий вимір / Д.М. Белов, О. Сестренікова // Конституційно-правові аналітичні студії. – 2016. – № 1. – С. 26–34.
19. Громовчук М.В. Правове регулювання державно-церковних відносин на Закарпатті та в східній Словаччині: історико-правові засади / М.В. Громовчук, М.М. Палінчак // Гарантії прав людини: проблеми правового забезпечення та шляхи їх вирішення : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих учених «Травневий з'їзд молодих правознавців», м. Ужгород, 16–18 травня 2014 р. – Ужгород, 2014. – С. 21–26.
20. Громовчук М.В. Коопераційна модель державно-церковних відносин (на прикладі Словацької Республіки) / М.В. Громовчук // Visegrad Journal on Human Rights: Vedecký časopis Fakulty práva Paneurópskej vysokej školy. – 2016. – № 2/1. – С. 39–45.
21. Гнатовський М.М. Європейський правовий простір. Концепція і сучасні проблеми / М.М. Гнатовський ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка ; Інститут міжнародних відносин. – К. : Видавничий дім «Промінь», 2005. – 224 с.
22. Волк И.В. Право, время и пространство: теоретический аспект : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история правовых учений» / И.В. Волк ; Российская правовая академия Министерства юстиции Российской Федерации. – М., 2004. – 19 с.
23. Жужгов И.В. Мониторинг правового пространства Российской Федерации : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теория и история права и государства; история правовых учений» / И.В. Жужгов ; Северо-Кавказский государственный технический университет. – Ставрополь, 2006. – 220 с.
24. Барциц И.Н. Правовое пространство России: вопросы конституционной теории и практики / И.Н. Барциц. – М., 2000. – 317 с.
25. Барутенко Р.О. Обеспечение единого правового пространства России органами исполнительной власти Российской Федерации (конституционно-правовой аспект) : дисс. ... канд. юрид. наук / Р.О. Барутенко. – М., 2003. – 245 с.
26. Степанищев В.Ф. Роль органов юстиции в обеспечении единого правового пространства Российской Федерации : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.14 / В.Ф. Степанищев. – Тюмень, 2003. – 238 с.
27. Кравчук В.М. Поняття правового простору: філософсько-правова інтерпретація / В.М. Кравчук // Актуальні проблеми держави і права. – 2014. – № 3. – С. 26–31.
28. Филиппов А.Н. Конституционно-правовой механизм обеспечения единства правового пространства Российской Федерации : дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.02 / А.Н. Филиппов. – Чебоксары, 2013. – 215 с.
29. Кравчук М.В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : [навчальний посібник] / М.В. Кравчук. – 3-є видання, перероблене й доповнене. – Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2013. – 608 с.

30. Ганцева Л.М. Правовое пространство: социально-философский анализ: на примере Российской Федерации : дисс. ... канд. филос. наук : спец. 09.00.11 «Социальная философия» / Л.М. Ганцева ; Башкирский государственный университет. – Уфа, 2001. – 191 с.
31. Радутний О.Е. Сакральність кримінально-правового простору / О.Е. Радутний // Наукові дослідження. – 2013. – Вип. 26. – С. 42–52.
32. Гаджиев Г.А. Онтология права: (критическое исследование юридического концепта действительности) : [монография] / Г.А. Гаджиев. – М. : Норма : ИНФРА-М, 2013. – С. 160.
33. Зинков Е.Г. Термин «пространство» в теории права / Е.Г. Зинков [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://justicemaker.ru/view-article.php?id=26&art=3119>.
34. Малахов В.П. Концепция философии права / В.П. Малахов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 751 с.

Dmitry Byelov,
*Doctor of Law, Professor,
Professor of the Department of Constitutional Law and Comparative Law
Faculty of Law
State University "Uzhhorod National University"*